

MURAT TOKLUCU
Türk Erkeği ve Diğer Mucizeler
Zihinler Altında 20.000 Fersah

MURAT TOKLUCU 1973 doğumlu. Bursa Erkek Lisesi'ni ve Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın Yayın Bölümünü bitirdi. 1995 yılından itibaren çeşitli gazete, dergi ve televizyon kanallarında çalıştı. İletişim Yayınları'ndan çıkan *Taraftarın Senle* (2001) adlı bir futbol kitabı bulunuyor.

MURAT TOKLUCU
**Türk Erkeği
ve Diğer
Mucizeler**
*Zihinler Altında
20.000 Fersah*

İletişim Yayınları 1956 • Bugünün Kitapları 158
ISBN-13: 978-975-05-1422-7
© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2014, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora
YAYINA HAZIRLAYAN Koray Löker
KAPAK VE SAYFA TASARIMI Suat Aysu
DÜZELTİ Remzi Abbas
BASKI ve CİLT Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

Sevgili anneme ve babama

İçindekiler

Önsöz	8
Türk erkeği efsanesi	13
Atatürk filmi nasıl çekilemedi?	23
Striptiz millî bünyeye zararlı mı?	35
Yeşil Yol: Yeşilay ve içki yasağı mücadelesi	43
Bir iletişim aracı: Belediye hoparlörü	53
Veliefendi hipodrom isyanları	61
Bir dernek macerası	68
1959 il olmak isteyen ilçeler savaşı	75
Gerçek bir sanatçı, büyük bir dolandırıcı	85
İlk Türk gangsterleri	95
Türkiye vampirini arıyor	104
Türk futbol tarihinin ilk şikeli maçı	114
Bitli bitnikler	121
Altın Makas polis karakolu	132
İmamın karısı vakası	141

İstanbul'a metro müjdesi!	151
Temel atma rekortmeni Necmettin Erbakan	160
Âlemlerin kralı Cüneyt Arkın	173
Bagajında odun taşıyan "Türk Elvis"i	180
<i>Bir milletin homofobiyle imtihanı 1:</i>	
AIDS	186
<i>Bir milletin homofobiyle imtihanı 2:</i>	
Bülent Ersoy	199
Ne acayip mafyamızdın sen İnci Baba	208
Futbolcuların seks hayatı bizi neden ilgilendiriyor? ...	221
Kaynakça	240

Önsöz

“Gazeteler toplumun aynasıdır” sözü her klişe gibi doğruluk payı içerir. Gerçekten de gazeteler çıktıkları dönemde yaşananları ve zamanın ruhunu en iyi yansıtan araçlardan biri, belki de birincisidir. Bu nedenle geçmişte neler olup bittiğini öğrenmek isteyenler için gazete arşivleri eşsiz bir kaynak durumundadır.

Gazeteler aynı zamanda o toplumdaki zihniyet kalıplarının oluşmasını, yeniden üretilmesini ya da değişmesini sağlayan en önemli unsurlardan da biridir. Yani toplum gazetelerin aynasıdır demek de çok abartılı olmaz. Dolayısıyla gazete arşivleri tek tek olaylar ve kişilerle ilgili bilgi vermesinin yanında, toplumun “zihniyet tarihi”ne dair de çok önemli ipuçları sunar.

Elbette gazeteler dönemin havasını her zaman doğru yansıtmazlar. Bundan 50 yıl sonra bugünün gazetelerini karıştıran birinin hissedeceklerini bir düşünün. Muhtemelen futbol ve birkaç ufak tefek sıkıntı dışında her şeyin güllük gülistanlık olduğunu sanacaktır. Ama toplumdaki çeşitliliği kısmen de olsa yansıtan, farklı çiz-

gideki birçok gazetenin gerçekten işini yaptığı dönemlerde en azından birkaç gazeteyi karşılaştırmalı okuyup gerçekte ne olup bittiğine dair fikir edinmek mümkündür.

Gazete arşivlerinde vakit geçirdiğinizde dikkatinizi çekecek ilk şeylerden biri, bazı şeylerin hiç değişmemesi, yıllardır aynı konular üzerinde bıkip usanmadan konuşulmasıdır. Örneğin,

Spor sayfalarına göz atıp 1940’ların başından beri en az elli kez stadlarda yaşanan olayları önlemek için yeni kararlar açıklandığını, 60 yıl arayla açıklanan bazı kararların neredeyse kelimesi kelimesine aynı olduğunu ve bu kadar gürültüye rağmen bir arpa boyu yol alınmadığını görebilirsiniz. Ya da sözgelimi 30’lu yıllardan bugüne dek gazetelerde çıkan düğünde kaza kurşunuyla ölen insan haberi sayısının çokluğunu görüp, bir ülke insanının bu kadar zamanda düğünde havaya ateş etmemeyi öğrenememesine hayret edersiniz.

1969 yılında dönemin başbakanı Süleyman Demirel’in “Gerekirse sokağa solculardan daha fazla adam dökeriz. Onların beş bin kişi topladığı yerde biz iki yüz bin kişi toplarız” cümlesini arşivlerde okumuşsanız, 44 yıl sonra Tayyip Erdoğan’ın sadece rakamları değiştirerek aynı cümleyi kurmasına belki şaşırmas ama sağ iktidarların değişmeyen zihin yapısına dair ilginç bir örnek görmüş olursunuz.

Bazı şeyler değişmemiştir ama “tarih tekerrürden ibarettir” basitliğine de düşmemek gerekir. Zaten gazete arşivleri değişmeyenler kadar değişenlere dair de fikir verir. Mesela gözünü “En pahalı benzin Türkiye’de” haberleriyle açmış bir kuşağa mensupsanız, 24 Ekim 1976 tarihli gazetelerin “Avrupa’da en ucuz benzin Türkiye’de” haberini görüp küçük bir şaşkınlık yaşayabilirsiniz.

Zihniyete dair temel değişiklikler de göze çarpar. Örneğin 1946’da Yeşilay yönetimi “İçki içeceğinize meyve yiyin” önerisi yaptığında pek ciddiye alınmamış, sa-

dece bazı köşe yazarları açıklamayla alay eden yazılar yazmıştır. Bugün ise başbakan “Şarap içeceğinize üzüm yiyin” diyebiliyor, 70 yıl önce gülünüp geçilmiş bir söz ülkenin en önemli gündem maddesi haline gelebiliyor ve bir köşe yazarı televizyonda başbakanı “Üzüm yemeyin şarap için mi deseydi?” diye coşkuyla savunabiliyor. Özetle, zaman değişiyor ve dün marjinal olan bugün son derece normal hale gelebiliyor.

Değişenlere ve değişmeyenlere ek olarak gazete arşivleri doğru bilinen yanlışları öğrenmeye de vesile olur. Sözelimi bugün bir demokrasi kahramanı olarak kutsanan Adnan Menderes’le ilgili 1954-1960 arası gazetelerden seçilmiş elli haberi alt alta koyup okuduğunuzda kendisinin ne kadar demokrat olduğuna dair epey bilgi edinmiş olursunuz.

Bu kitaptaki yazılar, böyle büyük ya da “ciddi” başlıklarla ilgili değil. Büyük resmi görmeye yardımcı olacak daha küçük vakalarla ilgili. Ama daha önce pek duyulmamış ya da fazla yazılıp çizilmemiş konular üzerine olmalarına dikkat ettiğim yazıların hepsinin benzer bir anlama çabası sonucu ortaya çıktığını söyleyebilirim.

Açık söylemek gerekirse, eski gazete ve dergilerle haşır neşir olmaya başladığım ilk zamanlarda tek amacım aylıklık etmek ve komik haberler okuyup eğlenmekti. Üstelik okuldan ya da işten kaytarıp arşivde vakit geçirirken mesleğimle ilgili bir şey yaptığım için suçluluk da hissetmiyordum. Bir süre sonra bu işi eğlenme motivasyonunu kaybetmeden ama daha sistemli yapmaya karar verdim. Notlar almaya, dikkatimi çeken haberlerle ilgili kitaplar okumaya ve ilginç olduğunu düşündüğüm gazete kupürlerinin görüntülerini alıp biriktirmeye başladım. Zaman içinde binlerce gazete kupüründen oluşan ilginç bir arşive sahip oldum. Elinizdeki kitabı da bu arşivdeki bazı gazete kupürlerinden yola çıkarak yazdım.

Bir serinin ilk cildi olarak tasarlanan bu kitabın ortaya çıkmasında birçok arkadaşımın da yardımı oldu. Des-

tekleri için Burcu Doğan, Onur Yazıcıoğlu, Özkan Güven, Levent Erden, Mirgün Cabas, Begüm Soydemir, Mehmet İren, Görkem Yaşayan, Elif Kutlu, Serkan Seymen, Hande Köseoğlu, Devrim Toklucu, Ulaş Gürşat, Hakkı Kutlu, Sinan Yücel, Sezai Tikiz ve kitabın isim babası Bağış Erten’e teşekkür borçluyum.

MURAT TOKLUCU
Eylül 2013, Moda

Türk erkeği efsanesi

Bir Türk erkeğinin yabancı bir kadınla evlenmesi, 40'lı ve 50'li yılların gazeteleri için büyük haber değeri taşır. Yabancı kadının sarışın ya da zengin bir ailenin kızı olması gibi faktörler, haberi daha da kıymetli kılar.

Ancak Türklerin yabancılarla ilişkisi asıl 1961'de başlayan Avrupa'ya göç hareketinin ve özellikle 60'ların ikinci yarısında gelişmeye başlayan turizmin etkisiyle sıklaşır. Bu durum Türk erkeğiyle evlenen ya da ilişki yaşayan yabancı kadın haberlerinin patlamasına yol açar.

Türk erkeği-yabancı kız haberleri furçasının çıkışının ilk zamanlarında, haberler masum flörtler ya da evliliğe kadar giden ciddi ilişkiler üzerinedir. 6 Nisan 1964 tarihli *Hürriyet*'teki evlilik haberi buna bir örnektir. Saadet ismini alan Avustralyalı Felicity, turist olarak geldiği Türkiye'de Yılmaz adlı gençle evlenip Müslüman olmuştur. Her gün Sultanahmet Camii'ne gidip ibadet eden Felicity "Yılmaz'ın kaytan bıyıklarına ve mahzun bakışlı gözlerine vuruldum" demektedir.

Turist sayısının artmasıyla haber içeriklerinin yavaş yavaş değiştiğini ve yabancı kadınların Türk erkeklerine müthiş bir hayranlık geliştirmeye başladığını görürüz. Patricia Carli adlı Fransız şarkıcı 3 Ağustos 1966 tarihli *Yeni İstanbul* gazetesine İstanbul'a sık sık gelme sebebini şu sözlerle açıklar: "Sık sık İstanbul'a gelişimin tek sebebi kara gözlü, kara kaşlı, esmer Türk erkeklerine hayran oluşumdandır."

Hürriyet'in 1 Ocak 1965 tarihli "Kismet bulmak için Romanya'dan geldiler" başlıklı haberine göre ise anneleriyle birlikte Türkiye'ye gelen 15 ve 17 yaşında iki Rumen genç kızın tek amacı bir Türk erkeğiyle evlenmektir.

Bu uğurda uzun ve meşakkatli bir yolculuğu göze alan kızlar gazete tarafından şöyle tanımlanır: "Kızlar bir manken kadar zayıf ve güzel. Vücut yapıları, makyajlı yüzleri, bakımlı elleri ve her hareketleri ile insana moda mecmualarından çıkmış mankenler hissini veren, serbest konuşmaları ile de iyi bir aile terbiyesi aldıkları belli olan genç kızlar..."

Kismet bulmaya anneleriyle gelen yalnızca Rumen kızlar değildir. *Hürriyet*'in 21 Ağustos 1967'deki "Esmer Türk erkekleri Alman kızların aklını çeldi" başlıklı haberinde de anneleriyle birlikte Türkiye'ye koca bulmaya gelen iki Alman kız kardeş vardır. Anne, kızlarının Almanya'daki Türk işçilerin esmer tenine ve dik bakışlarına hayran olduğunu, bunun üzerine "Madem öyle, Türk erkeğinin kaynağına gidelim" dediğini söylemiştir. Haber, gazetenin "Haydi

gençler, bu kızların Almanya'ya dönmesine sadece yedi gün var" çağrısıyla bitiyor.

Elbette Türk erkeğiyle birlikte olmak o kadar kolay değildir, her yabancı kadın bu şansı yakalayamaz. 8 Eylül 1969 tarihli *Hürriyet*'in "Üniversiteli Fransız kızı şoför muavini Zeki'ye abayı yakıtı" başlıklı haberinde, Fransa'dan Ürgüp'e gelen 35 üniversiteli genç kızdan biri olan Agnes'in, bindikleri otobüsün muavini Zeki'ye abayı yakıtığını okuyoruz. Bu arada diğer 34 kız da bu ilişkiyi kıskanıp kendilerine de sevgili bulmak istediklerini söylemişlerdir. Zaten habere bakılırsa kızlar daha Türkiye'ye gelmeden "karayağız" Türk erkeklerinin namını duymuşlardır.

Manastırdan Türk'e kaçan Alman kızı Rita

Karayağız Türk erkekleri o kadar kıymetlidir ki, yabancı kadınların onlar için yapmayacağı şey yoktur. Sözcüleri, 15 Ekim 1969 tarihinde Alman kızı Rita'nın, gönlünü kaptırdığı Bursalı güreşçi Necdet'e kaçması haberi şu cümlelerle başlar: "Aşkın dili ve dini yoktur sözünün en güzel örneğini genç bir Alman kızı vermiş, sevdiği Türk genciyle evlenebilmek için ailesi, dini ve memleketi ile bütün bağlarını koparmıştır." Üstelik ailesi tam 17 ay boyunca manastıra kapamıştır genç kızı, ama o sevdiği Türk erkeği için her türlü fedakârlığa katlanmıştır.

29 Ağustos 1970 tarihli, İsviçreli Margot'un Bursalı Mesut uğruna hayatını tamamen değiştirip köy kadını olmaya karar verdiğini anlatan haber de bu kategoridendir.

